

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Інститут спеціальної педагогіки і психології
імені Миколи Ярмаченка НАПН України
Директор інституту
Засенко В.В. _____

“18” травня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Науковий стиль в українській мові

напрямок підготовки 05 Соціальні та поведінкові науки, 01 Освіта
спеціальність 053 Психологія, 016 Спеціальна освіта
відділ аспірантури і докторантури

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма «**Науковий стиль в українській мові**» для здобувачів доктора філософії за напрямом підготовки 05 соціальні та поведінкові науки, 01 Освіта.

14 с.

Розробники:

Засенко Вячеслав Васильович, директор Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

Шевченко Володимир Миколайович, старший науковий співробітник Відділу освіти дітей з порушеннями слуху, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник

Схвалено вченою радою Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України за напрямом підготовки (спеціальністю) 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальністю 053 Психологія, 01 Освіта спеціальністю 016 Спеціальна освіта

Протокол від "14" травня 2020 року № 4

"18" травня 2020 року

Голова вченої ради _____ Засенко В.В.

© Шевченко В.М., 2020 рік
© Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка, 2020 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки; 01 Освіта	Нормативна	
	Напрямок підготовки 016 Соціальна освіта 053 Психологія		
Модулів – 1	Спеціальність: 053 Психологія 016 Спеціальна освіта	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 30		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 10 самостійної роботи студента – 20	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Доктор філософії	5 год.	5 год.
		Практичні, семінарські	
		5 год.	5 год.
		Вид контролю:	
			залік

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Науковий стиль в українській мові» є набуття знань про особливості підготовки наукового тексту, необхідних для успішної презентації результатів наукової та науково-навчальної діяльності.

Завданнями курсу є:

- поглибити знання науковців про науковий стиль української мови;

- розширити уявлення про українську наукову мову, мовні засоби наукового тексту, розвинути потреби в нормативному вживанні засобів мови;

- опанувати технології роботи із сучасним українським науковим текстом, розвивати уміння і навички мовностилістичного аналізу наукового тексту;

- формувати мовно-комунікативну, мовно-термінологічну, дослідницьку компетенції аспірантів;

- виховувати мовний смак і мовне чуття, критичне ставлення до ненормативної вимови;

- аргументовано, спираючись на словники і мовленнєві зразки, оцінювати власне наукове мовлення та мовлення інших авторів наукового продукту.

В процесі вивчення навчальної дисципліни «Науковий стиль в українській мові» науковець, з огляду на набуті у вищій школі знання з української мови, аспірант повинен навчитися їх застосовувати відповідно до своїх наукових потреб, самостійно мислити, робити ґрунтовні висновки. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач доктора філософії повинен

знати:

1. специфічні риси писемної та усної форм наукового стилю української літературної мови, основні жанрові різновиди наукового стилю, традиційні стильові ознаки української наукової мови, короткі відомості з історії становлення і розвитку наукового стилю української мови;

2. правила побудови і культури читання наукового тексту, особливості конспектування, анотування, реферування наукових джерел;

3. мовні засоби організації наукової інформації в науковому тексті, обов'язкові вимоги до оформлення посилань, цитат, списку використаних джерел, мовні кліше для написання тези, наукової статті, дисертації, анотації, рецензії та відгуку;

4. композиційно-логічну побудову усної наукової доповіді, повідомлення, виступу.

вміти:

1. працювати з навчальною, навчально-методичною, науковою, довідниковою літературою;
2. читати і сприймати науковий текст: виділяти головну і другорядну інформацію;
3. аналізувати тексти наукового стилю різних жанрів;
4. створювати навчально-наукові тексти;
5. володіти нормами мовного оформлення наукових текстів різних жанрів;
6. редагувати текст наукової роботи згідно з вимогами наукового стилю, в тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій та засобів;
7. володіти культурою усного виступу, брати участь у науковій дискусії, полеміці, суперечці.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Культура наукової української мови

Тема 1. Предмет і завдання курсу, його наукові основи. Українська термінологія в науковому спілкуванні.

Державотворча роль української мови. Функції мови. Мова і культура мовлення в житті професійного комунікатора. Мовна політика. Мовна ситуація в Україні. Мова наукового мовлення як функціональний різновид української літературної мови. Найістотніші ознаки літературної мови. Професійна мовнокомунікативна компетенція. Мовні норми. Авторське право. Наукова добросовісність і етика вченого. Особливості індивідуального стилю науковця. Історія української термінології. Теоретичні засади термінознавства та лексикології. Термін та його ознаки. Термінологія як система. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькогалузева термінологія. Проблеми сучасного термінознавства. Українські електронні термінологічні словники. Термінологія у професійному мовленні вчителя початкової школи. Іншомовні терміни у фаховій термінології педагога. Роль термінології в професійному спілкуванні. Професіоналізми і номенклатурні назви. Стандартизація термінів.

Тема 2. Мовні і жанрові особливості наукового стилю.

Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні. Становлення і розвиток наукового стилю української мови. Особливості наукового тексту і професійного наукового викладу думки. Мета, завдання, сфера використання,

основні функції наукового стилю. Підстилі наукового стилю. Традиційна класифікація підстилів і їх жанрові різновиди. Власне науковий підстиль і його жанри: наукова стаття, наукова монографія, кваліфікаційна робота (курсowa, дипломна, магістерська), дисертація, доповіді, тези. Навчально-науковий підстиль і його жанри: лекції, навчально-методичні видання (підручники, посібники, навчально-методичні збірники, конспекти, хрестоматії тощо). Науково-популярний підстиль і його жанри. Науково-діловий підстиль і його жанри: технічна документація (контракти та інструкції для підприємств, резюме, повідомлення про дослідження, інструкція, науковий звіт, аналітична записка, службовий лист, устав, положення). Науково-інформативний підстиль і його жанри: реферат, реферативний огляд, анотація, патентний опис. Науково-довідковий підстиль і його жанри: словники, довідники, каталоги. Термінологічний словник. Мовні засоби наукового стилю. Сучасні тенденції мовного наукостворення. Абстрагованість наукового стилю. Підкреслена логічність наукового стилю. Точність і однозначність наукового стилю. Якість наукового стилю. Об'єктивність викладу. Жанри наукового стилю (монографія, стаття, реферат, анотація, дисертація, тези). Оформлювання результатів наукової діяльності. План, тези, конспект як важливі засоби організації розумової праці. Стаття як самостійний науковий твір. Вимоги до наукової статті. Основні вимоги до виконання та оформлення дисертації. Рецензія, відгук як критичне осмислення наукової праці.

Змістовий модуль 2. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні

Тема 1. Мовне оформлення композиції наукового тексту.

Фонетико-інтонаційні особливості усної форми наукового стилю. Комунікативні властивості наукової мови (повна вимова звуків, переважно розповідна інтонація, уповільнений темп мовлення). Лексика наукового стилю. Широке використання слів з абстрактним значенням, термінологічної лексики, запозичених слів. Уживання слів у прямому значенні. Відсутність розмовних просторічних слів, слів з емоційно-експресивним забарвленням.

Наукова і технічна термінологія. Основні вимоги до термінів: точність, асоціативність, варіативність та ін. Особливості синонімії у термінології. Відмінність термінів від професіоналізмів і професійних жаргонізмів. Українські відповідники до запозичених термінів. Фразеологізована термінологія і кліше. Лексичні засоби наукового стилю (лексичний повтор, синонімічна заміна, анафора, протиставлення). Словотворчі елементи в термінах: широке використання віддієслівних іменників, складних і складноскорочених слів. Морфологія наукового стилю. Абстрагований характер викладу (іменники з абстрактним значенням, віддієслівні іменники, форма множини іменників з речовинним значенням та ін.). Перевага відносних прикметників. Аналітична форма вищого і найвищого ступенів порівняння якісних прикметників. Особливості уживання займенників у науковому стилі. Інформаційне

навантаження особових дієслів, стійких дієслівно-іменникових сполук, дієслівних форм у наукових текстах. Функціональний діапазон сполучників і прийменників (видільні або обмежувальні частки, градаційні, приєднувальні, зіставні сполучники, обмежувально-видільні прийменники). Використання самостійних частин мови в ролі прийменників і сполучників. Синтаксис наукового мовлення. Стилїстична функція різних видів простого і складного речення в науковому стилї. Активнї конструкції речення. Пасивнї конструкції на -но, -то на означення результативностї. Особливостї вживання складносурядних і складнопідрядних речень у науковому стилї. Форми передачі чужої мови (пряма, непряма мова, цитата) у науковому стилї. Текст або надфразна синтаксична єднїсть у науковому стилї. Синтаксичнї особливостї усної форми наукового стилю мовлення: спрощення синтаксису, використання елементів діалогу. Типовї порушення норм наукового стилю: порушення послїдовностї і логїки викладу, недоречне використання засобів інших стилїв мовлення, мовленнєва надлишковїсть. Спеціальнї графічнї засоби: формули, таблицї, схеми, графіки, креслення. Жанри усного мовлення: діалогїчнї (дискусїя, дебати, полемїка), монологїчнї (доповідь, лекція, повїдомлення, звіт). Комунїкативнї цїлї і завдання усного наукового мовлення: повїдомлення, переконання, схвалення, обговорення, пояснення. Огляд лїтератури. Мета дослідження. Гїпотеза дослідження. Завдання дослідження. Методи дослідження. Наукова новизна. Мовне оформлення частин роботи. Цитати. Основнї правила бїблїографїчного опису джерел, оформлювання покликань.

Тема 2. Компресїя як членування наукового тексту.

Поняття про компресїю. План як важливий засїб органїзації розумової праці. Технологїя аналізу наукового тексту. Поняття композиції в науковому тексті. Основнї компоненти композиції. Подїл тексту на абзаци. Абзац як архїтектонїчна одиниця наукового тексту. Структурнї, або композиційнї види абзацу. Смилова закінченїсть абзацу. Класична форма абзацу: формулювання теми, її розробка, висновки. Єднїсть змісту і логїчна послїдовнїсть викладу. Зв'язок речень в абзаци і в тексті. Типи зв'язку: ланцюгова і паралельна. Засоби зв'язку: лексичний повтор, займенниковий повтор, синтаксичний повтор. Смиловий аналіз речення. Роль першого речення в абзаци. Інформативний центр речення. Розташування нової інформації. Культура читання наукового тексту. Професїйне читання наукового тексту. Інформаційно-пошукове, аналітико-критичне, творче читання наукового тексту. Види інформаційно-пошукового читання: бїблїографїчне (ознайомлення з бїблїографїчною інформацією, бїблїографїчний опис джерел, складання списку лїтератури), переглядове, (видїлення тематичних слїв), ознайомлювальне, вивчальне. Особливостї аналітико-критичного читання (постановка питань, сортування матерїалу під певним кутом зору, коментарї до фрагментїв тексту, рецензування тексту). Виховання читацької культури. Операції читання: сприйняття елементїв друкованого тексту; декодування (розуміння), первинна мислительна обробка та інтерпретація вилученої інформації. Аудїювання наукового тексту. Способи

аудіювання: зосереджене, уважне, неуважне. Види аудіювання: нерефлексивне (уміння уважно слухати), рефлексивне (активне втручання в мовлення співбесідника, створення сприятливих умов для спілкування). Операційна обробка наукового тексту: поділ тексту на смислові частини, сортування смислових частин за їх значенням, групування їх за певними ознаками, виділення між ними залежностей); співвідношення вилученої інформації з існуючими знаннями; "згортання" інформації, зведення її до основних положень. Виписки, помітки в науковому тексті. Використання словників і довідкової літератури в роботі з науковим текстом. Способи викладу в науковому тексті: опис, міркування, розповідь, повідомлення. Їх мета, структурні компоненти, мовні особливості. Наукові тексти-міркування і тексти-докази: семантико-стилістичне розмежування. Індуктивно-дедуктивний і дедуктивно-індуктивний виклад. Міркування-визначення, міркування-порівняння, міркування-доказ і міркування загального типу. Тези та їх види: прості, основні, складні, похідні, оригінальні. Структура тез: вступ (теза); основна частина; висновки. Конспектування наукових джерел. Конспект як аналітико-синтетична переробка інформації вихідного тексту. Мета конспектування – вияв, систематизація, узагальнення найбільш цінної інформації. Види конспектування. Опорні слова для конспектування. Способи викладу матеріалу. Структурування обробленого матеріалу. Побудова логічних схем. Процес конспектування: сформованість сприйняття тексту, швидкість письма, скорочення слів. Конспектування кількох джерел. Власна оцінка оброблених джерел. Графічні засоби оформлення конспекту (використання кольору для виділення інформативних блоків у тексті). Редагування конспекту. Анотування наукового джерела. Мета анотування. Об'єкти анотування: наукова стаття, монографія, дисертація, посібник та ін. Функції анотування: сигнальна, пошукова. Елементи анотації. Ключові слова для анотації. Види анотацій. Анотації за функціональним призначенням: довідкові, рекомендаційні. Основні аспекти змісту анотованих документів при складанні довідкової анотації. Маркери в анотації. Вимоги до анотування наукового джерела: внутрішньо логічна композиція, відбір відомостей, їх формулювання і розташування; мова анотації; стислість. Типові помилки при складанні анотацій: надлишковість, повтори, штампи, громіздкі словосполучення, складні конструкції, нечіткі визначення, невдалі вислови та ін. Етапи анотування наукового джерела. Модель довідково-рекомендаційної анотації наукового джерела: вступна частина (вихідні дані джерела), основна частина (перелік основних проблем та/або висновків тексту-джерела), заключна частина (актуальність і адресат джерела). Мовні стандарти для складання анотації.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма		заочна форма	
	усього	у тому числі	усього	у тому числі

		л	п	ср	залік	екзамен		л	п	ср	залік	екзамен
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Культура наукової української мови												
Тема 1. Предмет і завдання курсу, його наукові основи. Українська термінологія в науковому спілкуванні	7	1	1	5			7	1	1	5		
Тема 2. Мовні і жанрові особливості наукового стилю.	8	2	1	5			8	1	2	5		
Разом за змістовим модулем 1	15	3	2	10			15	2	3	10		
Змістовий модуль 2. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні												
Тема 1. Мовне оформлення композиції наукового тексту.	7	1	1	5			7	1	1	5		
Тема 2. Компресія як членування наукового тексту.	8	1	2	5			8	1	2	5		
Разом за змістовим модулем 2	15	2	3	10			15	2	3	10		
ІНДЗ		-	-	-				-	-	-		
Усього годин	30	5	5	20			30	5	5	20		

5. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наукова стаття як різновид наукового тексту.	1
2	Наукова рецензія. Відгук.	1
3	Створення наукових текстів. Особливості редагування наукового тексту.	3

7. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для здобувачів доктора філософії

1. підготовка до аудиторних занять – 5 год.;
2. підготовка до контрольних заходів – 5 год.;
3. опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях – 10 год.

Усього

20 год.

8. Методи навчання

1. Пояснювально-ілюстративний
2. Проблемного викладання
3. Частково пошуковий (евристичний)
4. Складання графічних схем
5. Дослідницький

9. Методи контролю

Усне опитування, огляд презентацій індивідуального завдання.
Підсумковий контроль – залік.

10. Розподіл балів, які отримує здобувач доктора філософії

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота							Сума	
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T1	T2				T3	T4	Індивідуальне науково-дослідне завдання	100
20	20				20	20	20	

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі	Оцінка за національною шкалою
-------------------	-------------------------------

види навчальної діяльності	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичні посібники.
2. Словники.
3. Презентаційні матеріали.

12. Рекомендована література

Базова

1. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови / Н.Д. Бабич. – Львів: Світ, 2003. – 434 с.
2. Білавич Г. Говорімо українською мовою правильно! Словник-порадник / Г. Білавич, Т. Стамбульська – Івано-Франківськ, 2012. – 60 с.
3. Білавич Г. Основи риторики і красномовства: Навчальний посібник / Галина Білавич. – Івано-Франківськ: НАІР, 2016. – 120 с.
4. Білавич Г. Наголошуймо правильно! Словник / Галина Білавич, Тетяна Лисечко, Тетяна Стамбульська. – Івано-Франківськ, 2013. – 135 с.
5. Білавич Г. Формування мовленнєвої культури студентів за умов діалектного середовища / Галина Білавич. – Івано-Франківськ: ПП «ТУР-ІНТЕЛЕКТ», 2016. – 167 с.
6. Білавич Г. Формування мовленнєвої обізнаності майбутніх педагогів. Навчально-методичний посібник / Галина Білавич, Тетяна Лисечко, Тетяна Стамбульська. – Івано-Франківськ : ПП «ТУР-ІНТЕЛЕКТ», 2014. – 60 с.
7. Богдан С.К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність / С.К. Богдан. – К.: Рідна мова, 1998. – 476 с.
8. Гриценко Т.Б. Українська мова та культура мовлення / Т.Б. Гриценко. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 472 с.
9. Загнітко А.П. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування / А.П. Загнітко, І.Г. Данилюк. – Донецьк, 2004.
10. Кравець Л.І. Культура української фахової мови: Навч. посіб. / Л.І. Мацько, Л.В. Кравець. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 360 с.

11. Семенов О.М. Культура наукової української мови: Навч. посіб. / О.М. Семенов. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 216 с.
12. Семенов О. Українська культуромовна особистість учителя (шляхи її формування в системі професійної підготовки): Монографія / За ред. Л.І. Мацько. – К.: Педагогічна думка, 2007. — 278 с.

Допоміжна

1. Ботвина Н.В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови: Навч. посіб. / Н.В. Ботвина – К.: Арттек, 1998. – 190 с.
2. Вінніков В.А. Пам'ятка молодим вченим з написання наукових праць / В.А. Вінніков // Український радіологічний журнал. – 2009. – № 17. – С. 7–9.
3. Волкотруб Г. Практична стилістика української мови: Навч. посіб. / Г. Волкотруб. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. – 256 с.
4. Гінзбург М.Д. Десять відомих правил українського ділового та наукового стилю, зведені в систему / М.Д. Гінзбург // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2004. – № 2. – С. 22–28.
5. Голуб Н.Б. Риторика у вищій школі: Монографія / Н. Б. Голуб. – Черкаси: БрамаУкраїна, 2008. – 400 с.
6. Городенська К. Синтаксична специфіка української наукової мови / К. Городенська // Українська термінологія і сучасність: Зб. наук, праць. – К.: КНЕУ, 2001. – Вип. IV. – С. 11–14.
7. Дротянко Л. Наукова і побутова мови у процесі взаємопроникнення культур / Л. Дротянко // Вісник НАН України. – 2005. – № 11. – С. 51–58.
8. Євграфова А. Заголовок як актуалізатор текстової інформації // Електронна бібліотека Інституту журналістики. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <:// <http://www.jorn.univ.kiev.ua>>. – Загол. з екрана. – Мова укр.
9. Єрмоленко С.Я. Нариси з української словесності (стилістика та культура мови) С.Я. Єрмоленко. – К.: Довіра, 1999. – 267 с.
10. Жайворонок В.В. та ін. Українська мова в професійній діяльності: Навч. посіб. – К.: Вища школа, 2006. – 431 с.
11. Зелінська Н.В. Сучасний науковий дискурс: парадокси розвитку / Н.В. Зелінська // Вісник Київськ. міжн. ун-ту. – 2004. – Вип. 3. – С. 13–25.
12. Карпіловська Є. Структурні зміни української наукової термінології протягом двадцятого сторіччя / Є. Карпіловська, О. Кочерга, Є. Мейнарович // Проблеми української термінології. Вісник НУ «Львівська політехніка». – 2004. – № 503. – С. 3–8.
13. Кочерга О. Деякі міркування про шляхи і манівці розвитку української наукової термінології / О. Кочерга // Сучасність. – 1994. – № 399–400. – С. 173–182.
14. Культура мовлення вчителя-словесника / О.М. Горошкіна (уклад.). – Луганськ: Навчальна книга, 2007. – 111 с.
15. Михайлова О.П. Українське наукове мовлення. Лексичні та граматичні особливості: Навч. посіб. / О.П. Михайлова, А.А. Сидоренко, В.Ф. Сухопар. – Х., 2000. – 97 с.

16. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: Навч. посіб. / Г.С. Онуфрієнко. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
17. Основи наукового мовлення: Навч.-метод. посіб. / Уклад. Т.В. Симоненко. – Черкаси: ЧНУ ім. Богдана Хмельницького. – 2005. – 80 с.
18. Білавич Г. Основи риторики. Навчальний посібник / Г. Білавич. – Івано-Франківськ, 2009. – 160 с.
19. Сербенська О. Культура усного мовлення: Практикум: Навч. посіб. / О. Сербенська. – К.: Центр навч. літератури, 2004. – 216 с.
20. Синиця І.А. Діалогічність у науковому тексті / І.А. Синиця // Мовознавство. – 2004. – № 2–3. – С. 55–60.
21. Ставицька Л. Відгук офіційного опонента // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <Електронна бібліотека Інституту журналістики. <://http://www.jorn.univ.kiev.ua>. – Загол. з екрана. – Мова укр.
22. Сурмін Ю. Науковий текст: специфіка, підготовка та презентація: Навч.-метод. посіб. / Ю. Сурмін. – К.: НАДУ, 2008. – 184 с.
23. Тернавська Т. До проблеми експресивності наукового мовлення / Т. Тернавська // Вісник Луганськ, держ. пед. ун-ту імені Т. Шевченка. Серія: Філологічні науки. – Луганськ: Альма-матер, 2001. – № 3. – С. 134–140.
24. Чак Є.Д. Складні випадки правопису та слововживання / Є.Д. Чак. – К.: А.С.К., 1998. – 272 с.
25. Чепіга І.П. Мовленнєві особливості наукового тексту: текст-міркування, текст-доказ / І.П. Чепіга // Лінгвістичні студії. – Донецьк, 2002. – Вип. 10. – С. 157–161.

13. Інформаційні ресурси

1. Наукова періодика України: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Сайт Українського мовно-інформаційного фонду: <http://www.ulif.org.ua>
3. Українська мова в інтернеті: <http://www.nowamowa.com.ua>
4. Культура мови: <http://www.kultura-mowy.wikidot.com>
5. Український лінгвістичний потрал: <http://uaport.net/cat/site/ulif-org-ua>
7. Лінгвістичний потрал: <http://mova.dn.ua/>
8. Український мовно-інформаційний фонд НАН України: <http://lcorp.ulif.org.ua/LSlist/>

Примітки:

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом інституту і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролів.

2. Розробляється викладачем. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні вченої ради і затверджується головою вченої ради.

3. Інститутом можуть вноситися зміни до форми та змістового наповнення «Робочої програми навчальної дисципліни» .

4. Формат бланка – А4 (210×297 мм)